

Kraków, 12.10.2017 r.

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt.
„Paradoks trafu prawnego. Studium filozoficznoprawne”

Autor: Maciej Juzaszek

Promotor: prof. dr hab. Tomasz Gizbert-Studnicki

Promotor pomocniczy: dr Adam Dyrda

Afiliacja: Katedra Teorii Prawa, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Jagielloński

Przedmiotem niniejszej dysertacji jest zagadnienie z pogranicza filozofii prawa karnego oraz filozofii moralności, nazywane „paradoksem trafu prawnego”. Na gruncie prawa karnego przejawia się ono w jednoczesnej akceptacji dwóch, przeciwstawnych przekonań dotyczących odpowiedzialności karnej. Z jednej strony, uznajemy, że żaden podmiot nie powinien podlegać odpowiedzialności karnej za zdarzenia pozostające poza jego kontrolą (przekonanie to nosi w literaturze nazwę „zasady kontroli”), z drugiej zaś dozwalamy na odpowiedzialność karną podmiotu za zdarzenia znajdujące się poza jego kontrolą (przekonanie o występowaniu trafu prawnego). Oba te przekonania poparte są silnymi racji i posiadają intuicyjne wsparcie, jednakże ich równoczesna akceptacja wydaje się nieracjonalna, co wywołuje poczucie paradoksalności, wymagające wyjaśnienia. Co istotne, paradoks trafu prawnego jest pochodną podobnego problemu występującego na gruncie filozofii moralności, tj. paradoksu trafu moralnego, dotyczącego wpływu trafu na odpowiedzialność moralną podmiotu.

Rozprawa ma dwa podstawowe cele. Pierwszy polega na odpowiedzi na pytanie, czy z moralnego punktu widzenia paradoks trafu prawnego powinien występować na gruncie prawa karnego, tj. czy powinniśmy jednocześnie akceptować zasadę kontroli oraz przekonanie o występowaniu trafu prawnego. Drugi dotyczy pytania o moralne uzasadnienie wpływu trafu prawnego na instytucję odpowiedzialności karnej, tj. o to, czy jest moralnie dozwolone, by traf prawny wpływał na warunki przypisywania odpowiedzialności karnej. Praca skupia się na funkcjonalnym podejściu do odpowiedzialności karnej, co pozwala wyjaśnić genezę paradoksu trafu prawnego oraz moralnie uzasadnić wpływ trafu na instytucję odpowiedzialności karnej.

Maciej Juzaszek